

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 11 0 U 023269 18 Uvp
Banjaluka, 28. januara 2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija: Strahinje Ćurkovića, predsjednika vijeća, Merside Bjelobrk i Edine Ćupeljić, članova vijeća, uz učešće zapisničara Nataše Božić, u upravnom sporu po tužbi tužioca S. M. iz B., a, kojeg zastupa punomoćnik D. S., advokat iz B., protiv tužene Agencije koju zastupa direktor J. C., dipl. ekonomista, radi nedonošenja rješenja, u predmetu odobravanja pristupa informacijama, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje rješenja Okružnog suda u Banjaluci, broj: 11 0 U 023269 18 U od 19. oktobra 2018. godine, u sjednici vijeća održanoj 28. januara 2021. godine, donosi

P R E S U D U

Zahtjev se odbija.

Odbija se zahtjev tužioca za naknadu troškova spora za sastavljanje zahtjeva.

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanim rješenjem se odbacuje kao preuranjena tužba podnesena protiv tužene, radi nedonošenja rješenja u predmetu pristupa informacijama, te odbija zahtjev tužioca za naknadu troškova upravnog spora kao neosnovan.

Predmetnu tužbu sud odbacuje na osnovu člana 22. tačka 1) Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj: 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS), jer da tužilac prethodno nije podnio žalbu zbog nedonošenja rješenja prvostepenog organa, a zatim urgenciju tom organu, u smislu člana 17. stav 3. ZUS, jer što su to procesne pretpostavke za podnošenje tužbe zbog „ćutanja uprave”. U ovom slučaju, tužilac se 16. jula 2018. godine, obratio tuženoj sa zahtjevom za dostavljanje informacija koje su pod kontrolom tužene, po kojem nije odlučila, pa je 01. avgusta 2018. godine, uputio prvu urgenciju, a zatim 17. avgusta 2018. godine i drugu urgenciju za rješavanje. Tužena nije donijela odluku po zahtjevu, pa je tužilac 05. septembra 2018. godine, podnio tužbu zbog „ćutanja uprave“. Nalazeći da tužilac nije postupio u skladu sa članom 17. stav 3. ZUS, a da nije protekao niti rok od 60 dana za donošenje rješenja po žalbi iz člana 232. stav 1. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj: 13/02, 87/07 i 50/10, u daljem tekstu: ZOUP), sud tužbu odbacuje kao preuranjenu.

Blagovremenim zahtjevom za vanredno preispitivanje rješenja tužilac osporava njegovu zakonitost, u skladu sa članom 35. stav 2. ZUS. Ističe da mu je tužena povrijedila pravo na pristup informacijama pod kontrolom javnog organa i pravo na pristup informacijama od

javnog značaja, što su važni aspekti slobode izražavanja iz člana 25. Ustava Republike Srpske, člana 19. Međunarodnog pakta i člana 10. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Time je tužioca, kao slobodnog novinara, onemogućila da ostvari novinarsko pravo i ispuni novinarsku obavezu da blagovremeno i cjelovito informiše javnost o pitanjima od javnog značaja, čime mu je povrijedila slobodu izražavanja, ali i član 26. Ustava, te na taj način spriječila da učestvuje kao novinar i kao informisani građanin u demokratskom procesu. Tužena je prekršila član 33. Ustava i član 25. Međunarodnog pakta, koji garantuju građanima pravo da učestvuju u javnim poslovima. Nedopustiv je stav suda koji se odnosi na rokove koje je tužilac trebao ispoštovati prije podnošenja tužbe, jer u informacionom društvu informacije zastarijevaju za nekoliko sati, pa nametanje tih rokova novinarima je protivustavno i da faktički predstavlja cenzuru štampe i podrivanje demokratskog procesa koji je uslovljen brzim i efikasnim pristupom informacijama, u smislu člana 1. Zakona o slobodi pristupa informacijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 20/01, u daljem tekstu: ZOSPI). Neosnovana je tvrdnja da nije protekao rok od 60 dana za odlučivanje o žalbi, kako propisuje član 232. stav 1. ZOUP i član 17. stav 3. ZUS, jer se ne mogu primijeniti u postupku pristupa informacijama. Taj rok se odnosi na slučajeve kada posebnim propisom nije propisan kraći rok za postupanje. Članom 2. ZOSPI propisana je hitnost postupka pristupa informacijama, a članom 14. stav 4. istog zakona je propisan rok od 15 dana za odlučivanje o zahtjevu, da to po analogiji važi i za odlučivanje o žalbi. Suština zahtjeva se svodi na to da je pobijano rješenje protivno članu 5. stav 1. alineja 1., 4. i 7., članovima 25., 26., 32., 33., 48. i 49. i članu 121. stav 2. i 3. Ustava, članovima 6., 9. i 10. Evropske konvencije, članovima 14., 19. i 25. Međunarodnog pakta, Preporuci R (2002) i Konvenciji CETS 205, članu 33. stav 1. ZUS i članu 6. ZS, jer da pobijano rješenje nije valjano obrazloženo i da nisu cijenjeni pravno relevantni navodi iz tužbe. Predlaže da se zahtjev uvaži, pobijano rješenje ukine i predmet vrati sudu na ponovno suđenje, a tužena obaveže da mu nadoknadi troškove spora prema troškovniku advokata.

U odgovoru na zahtjev tužena osporava zahtjev. Navodi da nije javna ustanova, organ uprave, budžetski korisnik, organizacija koja postupa kao prvostepeni organ po zahtjevima stranaka, a da postupa samo u nekim zakonom propisanim postupcima, u kojima je u skladu sa zakonima i aktima ovlašćena da postupa. Tužilac nije upoznat sa njenim djelatnostima i načinom postupanja, jer da po zahtjevu tužioca u vezi sa traženim informacijama ne donosi prvostepeno rješenje, niti postupa kao prvostepeni organ i da za to nije ovlašćena po bilo kom zakonskom i pravnom osnovu. Ukoliko tužilac smatra da je tužena u vezi zahtjeva obavezna donijeti prvostepeno rješenje, da je trebao izjaviti žalbu nadležnom drugostepenom organu, ali da žalbu nije izjavio, samo je podnio urgenciju u vezi sa zahtjevom. Ovdje se ne radi o nedonošenju rješenja, niti o žalbi protiv rješenja prvostepenog organa, nego o nerazumljivom zahtjevu i urgencijama za dostavu informacija. Predlaže da se zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, odgovor na zahtjev, pobijano rješenje i ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu člana 39. ZUS, ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Pobijanim rješenjem se pravilno odbacuje tužba kao preuranjenu, uz valjane razloge koje prihvata i ovaj sud, koji navodima tužbe nisu dovedeni u sumnju.

Član 17. ZUS, na koji se poziva nižestepeni sud, propisuje uslove pod kojima se može podnijeti tužba zbog nedonošenja rješenja. U skladu s tim članom, podnošenje tužbe je propisano i u situaciji kad prvostepeni organ u zakonom propisanom roku ne donese rješenje po zahtjevu stranke. Ova procesna mogućnost je dozvoljena tek nakon izjavljivanja žalbe drugostepenom organu i ponovnog traženja.

Navedeno tumačenje člana 17. ZUS, u skladu je sa članom 206. stav 1. ZOUP, koji propisuje obavezu prvostepenog organa da donese rješenje po zahtjevu stranke u roku od 30 dana od predaje urednog zahtjeva, a najkasnije u roku od 60 dana, te stavom 2. istog člana, koji propisuje, ako organ protiv čijeg rješenja je dozvoljena žalba ne donese rješenje i ne dostavi ga stranci u propisanom roku, stranka ima pravo žalbe kao da je njen zahtjev odbijen. Sve je u skladu sa članom 231. ZOUP, koji propisuje način odlučivanja drugostepenog organa kada žalbu izjavi stranka po čijem zahtjevu prvostepeni organ nije donio rješenje u skladu sa članom 206. ZOUP, a u ovom slučaju u skladu sa članom 14. stav 4. ZOSPI.

Prema tome, nema osnova prigovor tužioca da rok od 60 dana za odlučivanje po žalbi na „ćutanje uprave“ nije primjenljiv u konkretnom slučaju. Članom 14. stav 4. ZOSPI propisan je rok od 15 dana za obavještenje podnosioca zahtjeva, odnosno za donošenje prvostepenog rješenja, ali nije propisan rok za odlučivanje po žalbi na rješenje prvostepenog organa, a niti rok za odlučivanje po žalbi zbog „ćutanja uprave“. Iz tog razloga se ne može smatrati da je odredbama ZOSPI propisan kraći rok u odnosu na odredbe člana 17. ZUS.

Imajući u vidu navedeno, ovaj sud nalazi da je ispravan stav suda u pobijanom rješenju da pravo na tužbu zbog nedonošenja rješenja od strane prvostepenog organa ima samo stranka koja je izjavila žalbu zbog nedonošenja prvostepenog rješenja i zatim urgenciju (ponovno traženje drugostepenom organu), po proteku rokova iz člana 17. stav 3. ZUS.

Ocjena nižestepenog suda da je tužba preuranjena nije dovedena u pitanje navodima zahtjeva, iz čega proizlazi da nisu učinjene povrede postupka na koje tužilac u zahtjevu ukazuje, te da je tužba pravilno odbačena na osnovu člana 22. tačka 1) ZUS, koji propisuje da će sud u svakom stadijumu postupka rješenjem odbaciti tužbu ako utvrdi da je prijevremena, kao što je to ovdje slučaj.

Slijedom prednjeg, ovaj sud nalazi da pobijanim rješenjem nije ostvaren nijedan razlog nezakonitosti iz člana 35. stav 2. ZUS, pa se na osnovu člana 40. stav 1. ZUS, zahtjev odbija.

S obzirom da se zahtjev tužioca za vanredno preispitivanje rješenja odbija, u skladu sa odredbom člana 49a. stav 1. ZUS, tužiocu ne pripada pravo na naknadu troškova spora, zbog čega se njegov zahtjev za naknadu troškova sastavljanja zahtjeva putem punomoćnika iz reda advokata, odbija kao neosnovan.

Zapisničar
Nataša Božić

Predsjednik vijeća
Strahinje Ćurković